

Темата и целта на изследването

Доброто формулиране на темата е ключво за успеха на задачата и за нейната образователна стойност. Първата стъпка е да изясните каква е целта ви, учениците да

- разберат/ проследят даден процес (Пример - приложението на законите на Дарвин в различни спортове; Линия на времето с ключовите за териториалната цялост на България събития през 20 век)
- оборят или защитят твърдение (Пример - Намерете 7 довода в защита на твърдението "Ученето на чужд език е полезно"; Оборете твърдението "Траките са безписмен народ")
- разберат концепция (Открийте дефиницията на "Глаголно наклонение" и обяснете практическото му приложение в общуването; Дайте кратко описание на това с какво се занимава психологията и къде намира приложението си в днешния свят)
- дадат гледна точка, подкрепена от няколко източника (Обяснете значението на Съединението на България от перспективата на обикновения човек, на политика, на съвременния човек; Представете Балканската война от перспективата на всички участници)
- открият взаимовръзка (Обяснете взаимодействието на X вещество с X вещество в X съединение - тук всички разбират колко обичах часовете по химия с безкрайни лекции)
- да предадат знанията си
- да разширят знанията си
- друго

При формулиране на темата е важно да видим какви глаголи ще използваме - дали ще искаме от учениците да обяснят, да проследят, да оборят или да дадат примери от различни сфери, да покажат взаимовръзка, да предадат на други. Важен е и въпросът - какво точно разглеждаме и в какъв контекст.

Съдържание и източници

Важно е също така да решите какво съдържание искате от учениците си

Форматът и продуктът от изследването е от голямо значение също. Спрямо профила на ученика, възрастта и предмета можете да имате следните формати

- Текст/ есе/ писмена работа
- продукт в картини/ образи - комикс, постер, презентация, картинна линия на времето, обяснение на процес в картинки
- таблица - две/три гледни точки за....., сравнение на качествата на химични вещества по показатели, сравнение между българската и друга култура в различни аспекти
- схема - законът на Архимед в схема, образуване и употреба на сегашно просто време,

елементи на интерпретативно съчинение

- история/ приказка/ разказ (творческо писане) - за Балканската война от няколко гледни точки, за ученето на чужд език от различни гледни точки, за България през погледа на чужденци от различни култури

- картина, постер,

- презентация (Виж презентационни умения)

При по-големи ученици идеалният вариант е да имат избор от 3 формата. Може да им бъде зададено също да обосноват избора си. При групи, които го позволяват, може и да им бъде предложено да измислят друг вариант, който да отговаря на целта на изследването.

Инструкции, оказания, ориентири

Учениците може да са се родили с таблет в ръка, но това не означава, че умеят да се справят с изследователски задачи. Стремят се към най-малкото съпротивление и именно чрез инструкциите могат да бъдат насочени как да направят едно смислено изследване. Условно казано този процес има 2 етапа, които понякога са преплетени, понякога не са. Първият е откриването и селектирането на информация, а вторият - структурирането и оформянето ѝ в краен продукт. Без ясни инструкции по тези два етапа може да получите поредният копи-пейст резултат. Но преди всичко: Обявете целта на изследването и формата; споменете какви умения развива и къде са приложими.

Инструкции по отношение на събирането на информацията:

- Предложете на учениците да съставят план за действие (внимание: не всички мислят линейно и могат да мислят така, за това тази част обикновено е препоръчителна или носи допълнителни точки)
- Предложете или заложете различни източници като музеи, родители, познати, други учители
- Предложете начини за събиране на информация - въпросници, интервю.
- заложете критерии за оценка на достоверност
- заложете водене на записки, събиране на цитати или кратки абзаци, както и мисли на децата по тях и поискайте да ги видите заедно с крайния продукт

Инструкции по отношение на структурирането и представянето на информация (продукт на изследването) :

- предложете прост подход за организиране на информацията. Тук наистина не е необходимо да е сложно или много дълго. Гениалността е в простотата. Можете да предложите на учениците си универсалната структура увод-изложение-заключение, подреждане по хронологичен ред или просто ясно формулирана теза, с техни думи. Организацията на информацията зависи много от заложения формат.
- задайте формат / лимит на думи, символи
- споменете критериите за оценка

Критерии за оценка

В опита си до момента съм открила, че критериите за оценка са дори по - важни от самата оценка. Те комуникират какво ценим, какви умения развиваме и как да бъде изпълнена една задача. Именно по тази причина е добре те да бъдат ясни, кратки и обвързани с целта на проекта, уменията и нагласите, които развивате в час.

Критерии за оценка на изследователски проекти, задачи:

- Селекция на източници на информация и информация
- организация на информацията
- съдържание - спрямо целта на задачата
- формат
- личен принос - изразяване на лично мнение, разсъждения, отношение и оценка. Аз за това давам най-много точки, защото е най-проблемно

Внимание: Често се фокусираме твърде много върху резултата. За това често искам от учениците си да споделят процеса на работа- план на изследването, източници на информация и защо за избрани, чернови. Ако някой се справя добре - мисли и изразява мнение - давам точки още на този междинен етап.

Съвети:

Бъдете готови с един универсален документ с инструкции (Които може да кръстите още ориентир, наръчник или упътване). В него ще сменяте само формата и лимита за думи. Добре е да бъде просто написан, без твърде много текст, ясно организиран. Всички младежи имат въображение и ако то бъде докоснато, те се вдъхновяват (Друг е въпросът дали го признават и дали не ги е срам да го признаят). За това ако кръстите вашите инструкции "Наръчник на галактическия изследовател", или измислите хумористично заглавие заедно с една закачлива картинка със сигурност сте спечелили поне 1/4 от аудиторията.

Обсъдете инструкциите и критериите за оценка с учениците - обърнете внимание какви умения развивава, защо. Може дори да поговорите за това какво е едно добро изследване и как уменията за правим изследвания и проучвания ни е полезно.

Можете да запазите добри примери за изпълнение задачи от различните формати, за да ги споделяте с бъдещи ученици.